

Entrevista a Vicent Albero, diputat del PSPV-PSOE per València

“No diria penitència sinó propòsit d'esmena”

Vicent Albero (València, 1944), secretari d'estat provisional per a les Polítiques de l'Aigua i el Medi Ambient. A les tres setmanes del 6-J analitza per a EL TEMPS les causes de la derrota electoral del PSPV-PSOE.

Es detectava durant la campanya que les coses anirien així, senyor Albero?

—Una mica sí. S'havia anat acumulant un cert sentiment, potser no proporcional a l'acció de l'estat des del punt de vista d'infraestructures, però sí un poc més accentuat que en altres comunitats autònomes. En general, també a Sevilla i Barcelona, quan acabes d'inaugurar una obra, la gent diu que molt bé, però recorda que li'n deuen una altra, perquè sempre queda una obra per fer. En el cas de la Comunitat Valenciana era més que això. El plantejament no era “s'ha fet això, però allò s'ha de començar de seguida”, sinó “s'ha fet això i s'havia d'haver fet fa dos anys”, o “allò, que hauria d'estar acabat, encara està en obres”.

—Però hi havia greuges flagrants, ¿no?

—La inversió per càpita només ha estat el 6% menys que en altres comunitats, per tant no és tanta la diferència. I això es pot suplir en els pròxims anys. El motiu de cabreig, tècnicament, només hauria d'haver estat un 6% superior a la resta. En canvi, era molt més alt. Hi havia una percepció per part dels ciutadans que traspassava les dades estrictament econòmiques, tècniques o d'inversió.

—¿Què la condiciona?

—Hi ha motius psicològics importants i que tenen una certa vinculació amb la posició de la Comunitat Valenciana en el conjunt de l'estat, que sempre ha cregut —i això s'ajusta prou a la realitat— que era una comunitat molt important des de molts punts de vista: activitat econòmica, modernitat, capacitat d'adaptació a les noves circumstàncies... i, en canvi, havia quedat fora dels esdeveniments del 92. Bé, de fet tan fora com la Corunya o Bilbao.

—València ha hagut de renunciar a projectes ja aprovats, com per exemple el Parc Central.

—Bé, tots els parcs centrals tenen moltes dificultats urbanístiques i d'inversions ferroviàries, i podríem dir que això ha passat

en altres llocs, on els projectes d'adaptacions d'estacions centrals a les noves condicions de la ciutat i del transport ferroviari van una mica endarrerits perquè són cars i complicats.

Però hi ha coses objectives, reals. Per exemple, el problema de la comunicació amb Madrid. Ja està resolt el projecte i l'adjudicació d'obres, però va retardat perquè parteix d'una concepció convencional de la comunicació Madrid-València. Des de Madrid, sempre s'ha pensat que anar a València era anar-hi per les valls d'Albacete i la Manxa, perquè era més fàcil. Però el trajecte és molt més llarg, i així ha estat passant des del segle XVII. Totes les coses s'han començat per Albacete i s'han acabat després per Conca: ha passat amb les postes, amb el ferrocarril, amb la carretera, amb el camí reial i ara tornava a passar amb l'autovia. I això ha hagut de ser corregit, amb un retard objectiu. Això hauria d'estar acabat.

La circumval·lació de Castelló: igual. La Generalitat valenciana, d'acord amb el Ministeri, s'ha llançat a fer-ho, però segurament fa anys que hauria d'estar fet. És un cas molt escandalós, perquè no és resoldre el futur sinó un present molt antic. El soterrament de les vies, tant a Castelló com a València com a Alacant, és imprescindible. És car i complicat, però s'ha de fer. La participació dels ajuntaments i de la comunitat autònoma s'ha de negociar en funció dels recursos que tinga cadascuna de les institucions, però no es pot deixar de fer. Tot això ha generat un cert malestar de fons, perquè si algunes coses no s'han fet per motius que serien molt explicables, el ciutadà únicament percep que això no s'ha fet. Sobre aquest teló de fons, alimentat pel sentiment de no ser tan importants com realment som —perquè realment sí que ho som: la realitat és l'economia—, es produeixen els resultats del 6-J.

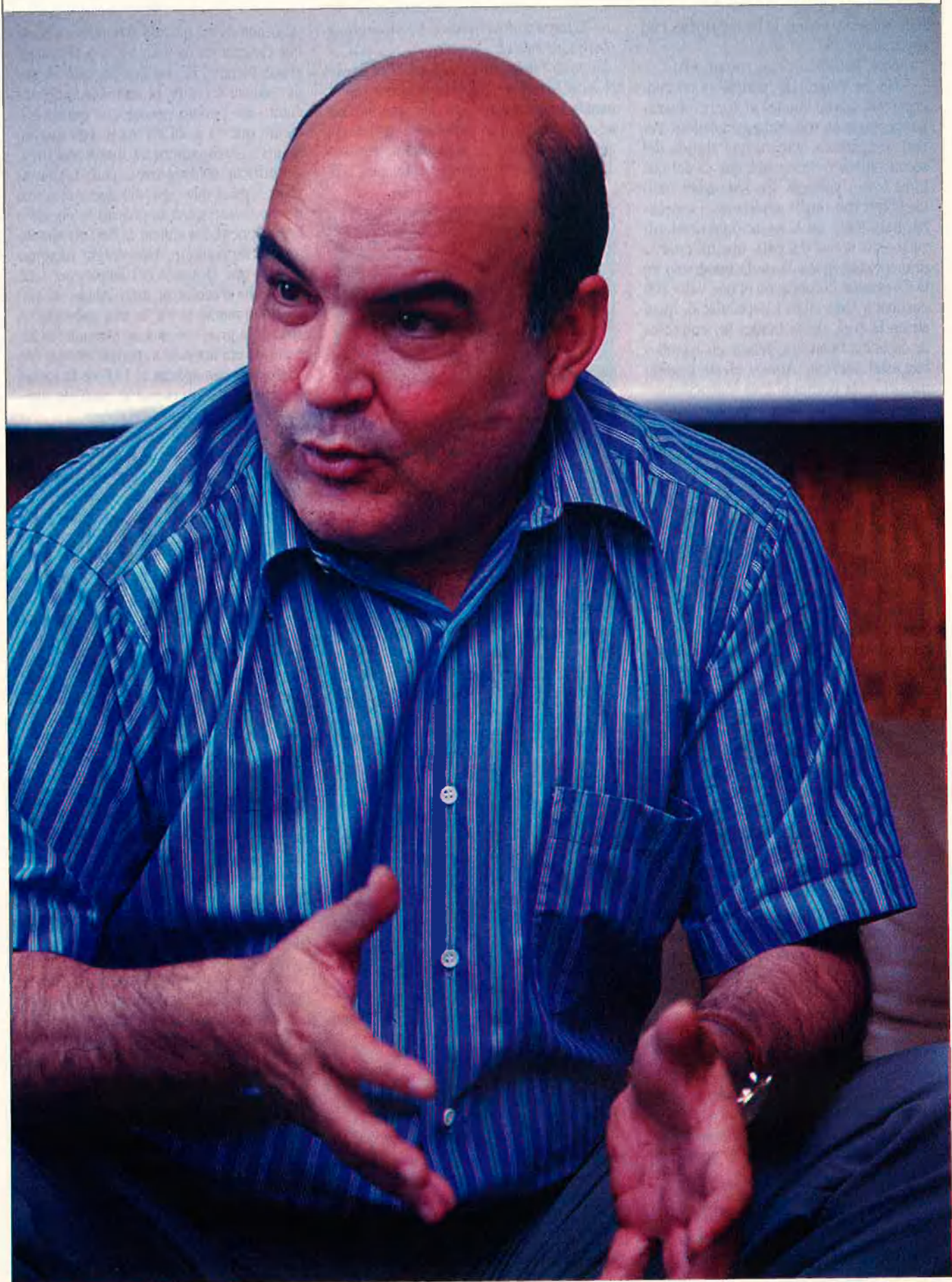
—Però aquesta importància econòmica no reverteix precisament sobre el país.

—Les transferències interterritorials han de mirar-se en períodes més llargs. Si analitzem un període de tres o quatre anys podem pensar que una comunitat està transferint recursos a una altra, i això, en tot cas, passarà sempre: si hi ha estat és per això. I en la Comunitat Europea passa igual, els alemanys podrien dir que estan farts de transferir recursos a Espanya o Portugal. Però en tot cas, és cert que per als ciutadans la importància econòmica de la Comunitat Valenciana no era simètrica a la de l'acció de l'estat.

Damunt això hem tingut una situació, des del punt de vista macroeconòmic, que ens ha afectat molt directament: pesseta molt alta, tipus d'interès molt alts. Això també ha tingut alguns efectes positius. L'interès alt només és positiu per a qui té diners al banc, per a l'especulador, però la pesseta alta ha facilitat que la reconversió permanent que es va fer haja resultat més barata. S'ha importat maquinària baratíssima en comparació a fa deu anys. Per contra, l'exportació ha ingressat menys en pessetes, la qual cosa també crea un altre focus de descontentament. Aquesta volta el resultat és molt homogeni a Castelló, a València i a Alacant, i això és curiós.

—Està vertebrat el país.

—Sí, vertebrat en una percepció no molt positiva del que l'afecta de la política estatal i comunitària. El tipus d'interès alt ha afectat molt en una xarxa de 260.000 petites i mitjanes empreses (més del doble que Madrid, per més que Madrid té 5 milions d'habitants; més d'un 30% més que Catalunya), que són molt àgils però molt dèbils des del punt de vista financer. Però hi ha una certa facilitat per a refer-se. És molt difícil fer d'un especulador un industrial, però és fàcil fer d'un industrial un especulador, sense connotació pejorativa, perquè si veu que comprant i venent un solar guanya més que en la fàbrica durant dos anys, doncs és normal que ho faça. Per tant, crec que la reacció serà molt ràpida al

País Valencià, perquè hi ha industrials i no especuladors.

—Diu "industrials" i no empresaris.

—No dic empresaris perquè és un concepte que serveix moltes vegades per a amagar gent que no són sinó especuladors. Per tant, industrials, encara que siguin del sector turístic o de serveis, que és del que hi ha més a València. Els industrials moltes vegades han tingut tendències a especular. I era lògic, en la situació de revalorització dels actius del país, que ha estat la primera conseqüència de la integració en la Comunitat Europea, on el que valia 100 passava a valer 300. L'especulació, quan arriba la crisi, deixa buides les empreses de capacitat financera, perquè els recursos han estat desviats. Aquest efecte negatiu passarà a ser positiu al País Valencià, perquè els industrials tenen mentalitat d'industrials, mentre que a les zones on els negocis s'han muntat a base d'especular, Madrid per exemple, la remuntada serà més complicada.

Per una altra banda hi ha qüestions fiscals i laborals que afecten molt directament petites i mitjanes empreses en un sistema d'economia que és un poc irregular en alguns aspectes. Qui avui és treballador, demà és empresari, autònom. Això fa que el sistema de protecció social siga menys eficient, i això s'havia de corregir perquè, si no, potser, afavoriríem una certa ineficàcia. És a dir, si una persona no té iniciativa i està sempre en la mateixa posició social, això li permet d'acollir-se amb certa facilitat als sistemes de protecció, pensats per a durades llargues: o treballador fix o aturat. En canvi, el sistema no està pensat per a gent que cotitza per a autònoms sis mesos, que demà té un contracte eventual... El sistema no està preparat per a l'agilitat, afavoreix el contrari. Quant als efectes fiscals, igual. Estan potser més pensats per a societats que cotitzen en borsa, per a gent que promou noves formes de finançament, que aconsegueix revaloritzacions dels actius que permeten finançar-se sobre la base del valor de l'empresa. I això, que pot ser útil per a empreses tòpiques de llibre, no encaixa en l'empresa petita i mitjana, i ha tingut els seus efectes. Ací s'han de prendre mesures d'exempcions, de tractament específic amb les empreses familiars, de fórmules més àgils per a la societat anònima que no facen recaure tot el risc sobre el patrimoni familiar... Si fem una multiplicació senzilla de 260.000 empreses en un entorn de 4-5 persones per empresa, dóna un milió llarg de persones, que pot ser la meitat de l'electorat.

—L'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE) i els mòduls...

—Això també hi ha afectat. I la LAU (Llei d'Arrendaments Urbans). No és el mateix una estructura en què casa sí casa no són botiguetes, tallerets i activitats autònomes, com la valenciana, que les d'altres zones. Per exemple el traspàs, que

RAFA GIL

“Hi havia una percepció negativa per part dels ciutadans que traspassava les dades estrictament econòmiques o d'inversió.”

en moltes zones del país no és un actiu de l'empresa familiar, sí que ho és a València. El futur de molts comerços del centre històric és liquidar i traspassar la cantonada a una sucursal bancària. I la LAU no ho permet.

—¿El PSOE no podia preveure que no es pot aplicar la mateixa política al País Valencià que a Extremadura?

—Des del punt de vista de la macroeco-

RAFA GIL

“A la Comunitat Valenciana hem tingut les eleccions en el pitjor moment.”

nomia, el valor de la pesseta és el mateix.

—Però l'impacte del IAE no pot ser el mateix a Almedralejo que a Gandia.

—La Generalitat valenciana ha fet polítiques *micro*, o sobretot pensades en tecnologia, en innovació, en nous mercats, i també ha fet la Llei de Comerç, contra la qual va recórrer el PP (també el govern,

però només en qüestió d'horaris), encara que després ha fet campanya pels comerciants menuts. Ha fet l'esforç que ha pogut. Quant a l'IAE, és una cosa molt eficient —ara podem pensar que massa eficient— que es posa en mans dels ajuntaments. Tècnicament és una bona idea: simplificar els impostos, però l'Ajuntament, siga el que siga, diu que aplica una llei de l'estat, quan la pressió la decideix l'Ajuntament. En aplicar la llei, els ajuntaments, lògicament, han volgut recaptar més, ja que el marge era ample, per tant, el IAE ha d'acotar-se més. Abans de posar-lo en marxa es va fer una enquesta en una ciutat gran i en una de menuda i el resultat no era impactant, perquè els qui van fer l'estudi van aplicar el IAE de la forma que creien que era raonable, però els ajuntaments han fet el que han volgut.

Tot això ha caigut sobre un terreny amb molta saó, perquè és un terreny molt viu, amb percepció i sensibilitat per a adonar-se dels efectes immediats. Hi ha altres tipus de població, funcionaris o altres tipus de capes urbanes, que són més lentes en la recepció d'aquests impactes, però no és el cas de València, que és on menys depèn la gent de l'administració, on menys vinculació hi ha al sector públic. A la Comunitat Valenciana hem tingut les eleccions en el pitjor moment.

—El ciutadà també es queixa que el nostre país és l'escenari pilot de les garbellades fiscals.

—Això pot ser una circumstància estrictament conjuntural. No és una decisió presa que s'aplique amb més intensitat en una província que en una altra. És una casualitat. Ara: sense acceptar que hi haja una predeterminació per a anar contra determinats sectors, sí que és veritat que hi ha una percepció global molt interioritzada a Espanya que a València hi ha molta economia submergida, encara que el percentatge siga similar al de la resta de l'estat.

—¿És un mal necessari?

—No, no: és un mal simplement. S'ha de resoldre amb diferents fórmules de contractació, amb una major flexibilitat. Ací hi ha grans contradiccions. Quan parlem de flexibilitat laboral o de capacitat de mobilització en el lloc de treball o en l'espai, sempre pensem en les grans empreses, on els empleats són forts i on es debat si es podrà fer un expedient de mil persones o si es traslladarà la meitat de la planta 400 quilòmetres més enllà. En canvi les empreses menudes no tenen un tractament específic, on la mobilitat funcional és clàríssima.

Tornant a això de garbellar, pot haver-hi

la sensació que les grans bosses de defraudació estiguen en aquests sectors més irregulars, i potser des d'un judici tècnic és així, però des d'un judici moral serien més irregulars els que estan *enxufats* al pressupost o vivint de subvencions molt grosses i que a més et posen en situacions difícils a l'hora de fer reconversions. Ara: això no és una justificació per a fer economia submergida. S'han de canviar les normes de manera que tinguen cobertura social, però alhora agilitat i capacitat per a adaptar-se a les seues demandes o necessitats. S'ha de corregir perquè tal com van les coses, i de cara al futur més, ací no crea ocupació més que la petita i la mitjana empresa. I la petita més que la mitjana. De les grans empreses, no podem esperar-ne ni un lloc de treball, exceptuant els que puga generar una gran instal·lació.

—*En concret, ¿quines mesures es poden prendre per a les empreses menudes i mitjanes?*

—Modificacions en la normativa laboral des del punt de vista de protecció social i de capacitat de contractació, i després un altre problema complicadíssim: el finançament. Les societats de garanties recíproques són una solució teòrica.

—*En el malestar electoral, ¿no hi ha factor humà? ¿No té cap culpa el partit?*

—Com que hem governat, haurem d'assumir la nostra culpa, evidentment. Per exemple, hem perdut l'empenta cultural que teníem en els anys 70 i principis del 80. I al final, la cultura valenciana està a Madrid i a Barcelona. No al cent per cent, però aquesta és la sensació.

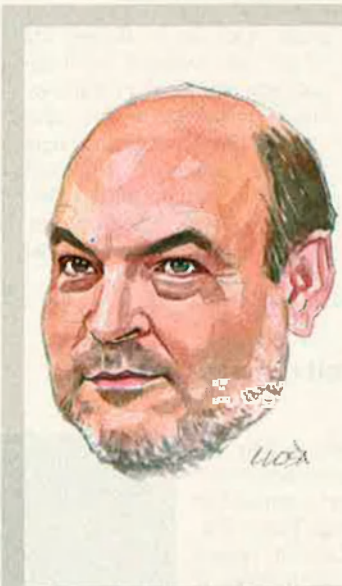
—*Alguns sectors socials veuen la Generalitat més com un mur de contenció d'interessos valencians que no com la seua muralla defensiva.*

—És un problema que no solament és de la Comunitat Valenciana. Des del punt de vista de l'administració central, i parle amb coneixement de causa, totes les demandes agregades donen molt més que el que donen els pressupostos. Inclús la mateixa administració perifèrica de l'estat es va convertint cada volta més en un aliat de les administracions autonòmiques. No solament pressiona sobre Madrid el president de la comunitat autònoma o el conseller: també pressiona el delegat del govern i els delegats del ministeri. I cada volta més que la mateixa comunitat autònoma.

Pel que fa a la Comunitat Valenciana,

precisament per no ser artificial, però al mateix temps per no estar des del començament en la mateixa posició que les històriques, la cosa ha resultat més complicada. Les coses han estat més fàcils amb les comunitats artificials, de disseny, sense consciència, i per tant sense fissures. La Comunitat Valenciana, en canvi, ja estava feta i en una situació intermèdia que li donava una certa debilitat enmig de la batalla autonòmica que es planteja dia a dia a Madrid.

Bé, a pesar d'això s'ha estructurat políticament des del punt de vista intern, funciona i té cobertura. Em crida l'atenció que la percepció de la Generalitat és molt més intensa en els extrems que en les zones centrals. I aquest és un dels *handicaps* que tenim: consolidar la demanda global com a comunitat. I d'ací es poden derivar mol-

El timó de l'ordinador

Aquest socialista amb la capa d'ozó tan foradada va posar el primer ordinador que es recorda en un desert sense accessos, i sobre ell es va assentar la fàbrica més gran d'Europa, Marie Claire, en la qual va arribar a ser conseller delegat, ja que, en aquells dies en què governava la cansalada, qui controlava l'ordinador era el rei de l'empresa. Va passar pel PSV, el F(e)L(i)P(e) i Sidi Ifni, i en 1982 va cremar les naus empresarials i va tripular en la política, prop del timó.

tes més conseqüències. L'acció política estricta, i en aquest cas el PSPV, té els mateixos problemes d'identitat que li han impedit tenir una acció global. Aquestes eleccions el secretari general va fer una crida molt clara als candidats de les tres circumscripcions per a fer-nos assumir que, per damunt de tot, seríem diputats de la Comunitat Valenciana. Això no era així. Fins ara cadascú es preocupava del seu campanar.

—*És un error del partit.*

—És un error de la història.

—*El partit intervé fa 11 anys en la història, la decideix.*

—No la decideix: no deixa de respondre a la societat. D'un extrem a l'altre has de traure un punt mitjà, perquè la indefinició de la societat fa perdre pes en el debat.

—*¿Quina és la penitència del PSPV?*

—No diria penitència, sinó propòsit d'es-

mena. Molta més política *micro*, molta més política industrial, de comerç exterior, d'innovació...

—*¿I colps d'efecte?*

—Si canvies algunes normes fiscals, el colp d'efecte és immediat, la gent ho veu de seguida.

—*Si li posen l'AVE, més.*

—Jo l'he defensat des de sempre, i ací, al Ministeri d'Obres Públiques i Transports, que és on s'ha de defensar. Estic convençut que tindrem l'AVE Madrid-València abans que de Madrid a Barcelona.

—*¿I de València a Europa?*

—És una qüestió prou complicada. Hi ha dues opcions. O canviem la via i la doblem per a 220km/h, que pot anar en ample europeu i en material AVE, i per tant a partir de Barcelona, sense canviar de tren, va a 280, o fas una via paral·lela que connecte a 300 km/h València-Barcelona, que seria la solució idònia, però no a mitjà termini.

Ací, la posició de la Generalitat de Catalunya també és important, perquè no es pot tenir, de moment, l'AVE per Lleida i per Tarragona.

—*Sintetititzem els objectius del propòsit d'esmena.*

—L'autovia Madrid-València acabada abans de les autonòmiques. El *by-pass* de Castelló i el soterrament de les vies de Castelló i Benicàssim. Tenir en marxa l'AVE Madrid-València. Resoldre el problema del Parc Central de València i el soterrament de les vies a Alacant. Resoldre els problemes del triangle Elx-Alacant-

Santa Pola, que ha de tenir un tractament específic. Des del punt de vista aeroportuari, l'AVE Madrid-València descarrega molt de trànsit, però en canvi una economia exportadora de productes cada volta més sofisticats necessita una gran estació de càrrega, i eixamplar-la, si cal, quant al trànsit civil, i desenvolupar l'aeroport d'Alacant. Per una altra banda, tenir el Pla Hidrològic aprovat en una aportació que duplicarà els actuals recursos també és bàsic per a evitar els estrangulaments econòmics.

—*Un altre colp d'efecte seria la designació d'alguns ministres valencians per al nou govern. Vostè està en totes les quinelles, per cert.*

—Per sort, no. Si un compta, els pressupostos, arriben a 500, i només hi ha 17 ministeris.

Miquel Alberola